

ONLINE JOURNAL OF TECHNOLOGY ADDICTION & CYBERBULLYING

Volume / Cilt : 9

Issue / Sayı : 2

December / Aralık 2022

Baş Editör / Chief Editor

Prof. Dr. Tuncay AYAS

Sahibi / Owner

Prof. Dr. Tuncay AYAS

Editörler / Editors

Prof. Dr. Mehmet Barış HORZUM

Prof. Dr. Tuncay AYAS

Dr. Furkan AYDIN

Düzenleme / Administrative Coordinator

Dr. Furkan AYDIN

Kapak Tasarımı / Cover Design

Fatih TATLICI

Her hakkı saklıdır. Dergide yer alan yazılardan kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Yazıların her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergiye yayınlanmak üzere gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın iade edilmez.

Haberleşme / Information

ojtajournal@gmail.com

Editör-Danışma Kurulu / Editor-Advisor Board

Prof. Dr. Ali Paşa Ayas	Bilkent University
Prof. Dr. Binnur Yeşilyaprak	Ankara University
Prof. Dr. Bülent Dilmaç	Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Christoph Randler	Eberhard Karls Universität Tübingen
Prof. Dr. Engin Deniz	Yıldız Technical University
Prof. Dr. Erdal Hamarta	Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Fuat Tanhan	Yüzüncü Yıl University
Prof. Dr. Halil Yurdugül	Hacettepe University
Prof. Dr. Hikmet Yazıcı	Karadeniz Technical University
Prof. Dr. İbrahim Yerlikaya	Adıyaman University
Prof. Dr. Metin Pişkin	Ankara University
Prof. Dr. Monica Whitty	University of Leicester
Prof. Dr. Murat İskender	Sakarya University
Prof. Dr. Mustafa Koç	Düzce University
Prof. Dr. Mustafa Şahin	Karadeniz Teknik University
Prof. Dr. Mücahit Kağan	Erzincan University
Prof. Dr. Nurettin Şimşek	Ankara University
Prof. Dr. Özgür Erdur Baker	Orta Doğu Technical University
Prof. Dr. Selahaddin Ögülmüş	Ankara University
Prof. Dr. Selahattin Avşaroğlu	Necmettin Erbakan University
Prof. Dr. Süleyman Sadi Seferoğlu	Hacettepe University
Prof. Dr. Tolga Arıca	Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr. Yaşar Özbay	Hasan Kalyoncu University
Prof. Dr. Yavuz Akbulut	Anadolu University
Doç. Dr. Duygu Gür Erdoğan	Sakarya University
Doç. Dr. Gülden Kaya Uyanık	Sakarya University
Doç. Dr. Konstantinos Siomos	Hellenic association for the study of internet addiction disorder
Doç. Dr. Özlem Canan Güngören	Sakarya University
Doç. Dr. Özlem Çakır	Ankara University
Doç. Dr. Tengku Fadilah Tengku Kamalden	Putra Malaysia Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sinan KESKİN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Christian Vollmer	Pädagogische Hochschule Heidelberg

Tarandığı Indexler / Indexed by

- Türk Eğitim İndeksi
- ASOS Index
- Sobiad
- Türk Psikiyatri Dizi
- Index Copernicus
- Scientific Indexing Services
- Arastirmax
- DRJI

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Perceived Social Media Addiction Differences by Student University 72

Level Sosyal Medya Kullanma Tutumu ve Anne Baba Tutumunun Akademik Erteleme Davranışını Yordama Gücü 86

Perceived Social Media Addiction Differences by Student University

Fatima Zehra ALLAHVERDİ ¹

Abstract: The present study determined if there is a difference in perceived social media addiction between students at different university levels. The university levels examined were the following: Freshman, Sophomore, Junior, and Senior. Two-hundred and one students participated in the present study. The students attended a university in Kuwait, representative of the Gulf region of the Middle East. Freshman students had the highest mean for perceived social media addiction, with 75% thinking they are addicted to social media. A statistically significant effect was found utilizing an independent between-groups ANOVA, with 3.1% of the variance in perceived social media addiction accounted for by university level. A Scheffe post-hoc test resulted in a non-significant finding between university levels, however, with each increase of university levels, the mean addiction declined. One possible explanation could be that the educational levels were very close in range.

Keywords: Perceived social media addiction, University Level, ANOVA

¹ Social Sciences University of Ankara, Faculty Of Social Sciences And Humanities Department of Psychology Dr., fzallahverdi@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1029-8237

Üniversitenin Farklı Sınıflarına Göre Öğrenciler Arasında Algılanan Sosyal Medya Bağımlılığı Farklılıkları

Öz: Bu çalışma, farklı üniversite kademelerdeki öğrenciler arasında algılanan sosyal medya bağımlılığında bir fark olup olmadığını tespit etmiştir. Bu çalışmada birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü kademeler ayrı ayrı incelenmiştir. Bu çalışmaya iki yüz bir öğrenci katılmıştır. Katılımcılar Orta Doğu'nun Körfez bölgesini temsil eden Kuveyt'teki bir üniversitenin öğrencileri. Birinci sınıf öğrencileri, algılanan sosyal medya bağımlılığı için en yüksek ortalamaya sahipti ve %75'i sosyal medyaya bağımlı olduklarını algılıyorlardı. Bağımsız gruplar arası ANOVA kullanılarak istatistiksel olarak anlamlı bir etki bulundu. Üniversite kademeleri algılanan sosyal medya bağımlılığındaki varyansın %3.1'ini açıklıyor. Scheffe post-hoc testi, üniversite kademeleri arasında anlamlı olmayan bir bulgu ile sonuçlandı, ancak üniversite kademelerindeki her artışla ortalama bağımlılık azaldı. Muhtemel bir açıklama, eğitim seviyelerinin birbirlerine çok yakın olmasından dolayı anlamlı sonuç bulunmamış olabilir.

Keywords: Sosyal medya bağımlılığı algısı, üniversite kademelerine göre karşılaştırma , ANOVA

Introduction

Seventy-three percent of Internet users are also active on social media (Kemp, 2017). However, there are differences in usage depending on the different social categories: education, region, income, age, gender, and race/ethnicity. These differences can be found due to unequal access to technology and the Internet (Banerjee & Hodge, 2007).

Although individuals of all ages have begun to use social media platforms (Cotten, 2008; Greenwood et al., 2016; Kircaburun & Griffiths, 2018; Klobas et al., 2018; Rideout, 2012), older generations do not prefer to use social media to the same extent as the younger generation. Some of the reasons for this difference listed by the older generation are: not being used to social media, finding it unnecessary due to its lack of contribution to one's life, and having low-level technical knowledge and skills (Durak & Tekin, 2020). Other researchers note how the Baby Boomer generation do not have the confidence to utilize the platforms for its intended purposes and refer to themselves as "too old" (Gardner & McKee, 2019).

The younger generation on the other hand prefers social media to communicate and interact with family, friends, and acquaintances (Kircaburun et al., 2020; Kuss & Griffiths, 2017) and manages "their social capital through the Internet" (Young, 2006, p. 107). This is most notable for ages between 18 and 34 (Rideout, 2012). The social media platforms allow individuals to communicate with people who have similar interests, allowing for a wider circle of friends. However, the downside to such interactions as noted by Kircaburun (2016), is that these interactions can be superficial and artificial.

Similar to non-behavioral addictions such as drug ingestion, behaviors can also be addictive, such as sex, Internet use, gambling, etc. (Griffiths, 2005). Fatayer (2008) divides addiction into four types: alpha addiction, beta addiction, gamma addiction, and delta addiction. Alpha addictions refer to food addictions, beta addictions refer to addictions that lead to body functions such as alcohol and narcotics, gamma addiction refers to addictions that are related to the mind such as gambling, sex, computer/net, etc., and lastly delta refers to the different combinations of addictions. If a person has delta addiction for instance, they can be addicted to nicotine and alcohol or food, alcohol, and work.

Technology addiction “distorts the expectancy-value formulation” and thus impact decision making processes (Turel et al., 2011). Addiction is an interplay between a person’s emotion (desires), their cognition, and culture (Fatayer, 2008). If addiction is viewed through the lens of consumption, with the increased use of social media, and the consumption of social media, it can be said that social media addiction is on the rise. Addiction can also be said to be a form of dependence, making it difficult for the consumer to stop the behavior (Wang et al., 2015). Within the current context, the dependence would be the difficulty to stop using social media. It is possible to have more than one type of addiction, dividing it into primary and secondary addictions (Fatayer, 2008). While some researchers emphasize the interplay of social cognition, vulnerable emotional makeup, and the possibility of chemical imbalance when examining addiction (Fatayer, 2008), others view addiction through the lens of consumptions.

Addiction can be viewed as non-use, non-addictive use, near-addiction, and addiction. Each of the stages is compared with the other stages by examining the frequency of engagement, level of negative consequences, and self-control (Grau et al., 2019; Martin et al., 2013). The negative consequences can vary between physical, economic, social, or psychological (Sampasa-Kanyinga & Lewis, 2015; Settanni et al., 2018). One negative consequence may also lead to another negative consequence. For instance, distancing the self from loved ones can lead to social consequences, which in turn can also lead to depression which is a psychological consequence that may also lead to an economic consequence (Zivnuska et al., 2019) because of its impact on job performance and a physical consequence by making it hard to get up from bed due to depression (Davey et al., 2018), leading to lower exercise (Shimoga, et al., 2019).

While some researchers investigate and explore social media addiction, others examine perceived or self-belief about social media addiction. However, there is less research on self-belief of social media addiction (Allahverdi, 2021a, 2021b, 2021c, 2022a, 2022b; Mahamid & Berte, 2019). Klobas et al. (2018) are one of the few researchers that asked participants to determine their YouTube use. Results indicated that around 20% of YouTube users believed they were compulsive users. The current study examined perceived social media addiction in the Gulf region of the Middle East, without specifying the specific social media apps, and

looking at social media as a general construct. It is important to study the Gulf region of the Middle East since Fatayer (2008) emphasizes the effect of different social forces in divergent cultures.

Moreover, although there is research on social media addiction based on age, with research indicating age to be more influential compared to income and schooling in determining Internet use (Young, 2006), there is less research on differences based on education. One of the few studies that has examined educational levels and its relationship with addiction is by Mahamid and Berte (2019). These researchers assessed bachelor and master's students. Results indicated significantly higher addictive behavior in bachelor students compared to master's students. Durak and Tekin (2020) found similar results with university graduates using social media more frequently compared to students who received education post-bachelors.

Both Mahamid and Berte (2019) and Durak and Tekin (2020) examined large educational differences. The present study made several contributions because it examined each level (Freshman, Sophomore, Junior, and Senior) within the bachelor's degree, comparing closer range educational levels. Thus, the current study determined if small variations in education supports the existing literature related to social media addiction. In addition, the current study examined students in the Gulf region of the Middle East, where there is a lack of research on social media and perceived social media addiction.

Research Question

Is there a difference in perceived social media addiction between students in different university levels?

Methodology

Analysis

The current study employed the Analysis of Variance (ANOVA) statistical technique. Mean differences were compared to test for significance on the dependent variable (Mertler & Vannatta, 2010). It was selected because it allows the researcher to determine if the differences that exist among the groups are statistically significant. A post-hoc Scheffe was utilized afterward to determine where the significant differences lie. Scheffe was selected due to the uneven sample size.

Participants

Two-hundred and one students participated in the present study. Around 31% of the participants were male and 66% were female. There were more females compared to males. This was due to the general school population; more females attended the university compared to males. In total there were 38 Freshman students, 58 Sophomore students, 52 Junior students, and 53 Senior students. The students for the current study were gathered from a university in a Gulf country.

Procedures

The university in Kuwait was specifically selected for the current study due to it being representative of the population of the Gulf region within the Middle East. Random sampling was utilized to preserve the homogeneity of the population (Emerson, 2015). For systematic random sampling random, classes from each area (Sciences, Social Sciences, etc.) were selected and students were also approached at the cafeteria, around the campus, etc. University approval was provided for the collection and the analysis of the data after being deemed ethical. The data was double-checked for validity after it was entered into a database.

Measures

Demographic Information

Students provided information on their level (Freshman, Sophomore, Junior, or Senior).

Perceived Social Media Addiction (Eijnden et al., 2016)

The following question was asked to assess perceived social media addiction, "To what extent do you feel addicted to social media?" The scale utilized for the study was from zero to 100, which was different from the five-point Likert scale that Eijnden et al. (2016) utilized. Instead of a five-point Likert scale, the zero to 100 scale was utilized to increase the validity and increase the variability found between students. This question was specifically selected due to its high correlation with the Social Media Disorder (SMD) scale.

Findings

The average addiction perception of social media was ($\bar{x} = 65.05$) with a standard deviation of ($sdv=24.22$). From the 201 participants, 99 students (around 50% of the participants) believed they were addicted to social media between 75%-100%. Since each student rated their perceived addiction from a scale of zero to 100, the fact that 99 students out of 201 rated themselves as addicted to social media between 75%-100% is quite high. Moreover, 40 students (around 20% of the participants) perceived themselves as addicted to social media 100%, thus believing they were extremely addicted to social media.

Table 1. Descriptive Statistics

	%	\bar{x}	<i>sdv</i>
Freshman	19%	75.27	28.70
Sophomore	29%	63.21	21.86
Junior	26%	62.54	21.14
Senior	26%	62.74	21.70

Descriptive statistics associated with student level are reported in Table 1. It can be seen that Freshman level students have the highest perceived social media addiction mean ($\bar{x}=75.27$). To determine if these differences were significant, a between-groups ANOVA was conducted. Data were screened to ensure that the assumptions of ANOVA were met. The assumption of normality was determined to be satisfied by examining the Q-Q plots and because the four groups' distributions had a skew and kurtosis less than |2.0|. Moreover, the assumption of homogeneity of variances was satisfied on Levene's *F* test, $F(3, 156) = 1.14, p = .33$.

Table 2. ANOVA Results

Perceived Social Media Addiction Differences by Student University

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4596.295	3	1532.098	2.88	0.04*
Within Groups	104976.720	197	532.877		
Total	109573.015	200			

* $p < 0.05$

The independent between-groups ANOVA yielded a statistically significant effect, $F(3, 197) = 2.88$, $p < .05$, $\eta^2 = .031$ as can be seen in Table 2. Therefore, the null hypothesis of no differences between the means was rejected, and 3.1% of the variance in perceived social media addiction was accounted for by student university level. Once the null hypothesis was rejected, a Scheffe post-hoc test was utilized to determine which specific levels were significantly different from each other. This post-hoc test was utilized due to the uneven sample size

Table 3. Scheffe' Post-hoc

Level	Mean Difference	Std. Error	Sig.
Sophomore	11.85	4.8	0.113
Freshman	12.24	4.9	0.107
Junior	12.53	4.9	0.093
Senior			
Sophomore	0.39	4.4	1.000
Junior	0.68	4.4	0.999
Senior			

Looking at Table 3, it can be seen that there was no significance in the different levels, however, among the four levels, the most difference was between the Freshman level and the Senior level. Interestingly, as the levels progress, the difference starts approaching significance.

Discussion

The current study examined how students perceive themselves as addicted to social media and whether the percentage of perceived social media addiction varied significantly by student level. Examining the descriptive results indicated that around 50% of them perceived themselves as addicted to social media between 75%-100%. It could be said that the high percentage could partially be related to the fact that perceived social media addiction was assessed rather than real addiction. However, it is important to note that previous studies have found similar results when examining real social media addiction rather than perceived social media addiction. For instance, Mahamid and Berte (2019) found around 47% of the students to be addicted to social media. Alnajat et al. (2019) similarly found that around 50% of males as addicted to social media.

This is the first study to compare the different levels of bachelor degrees. Freshmen students were more likely to report themselves as addicted to social media compared to the other levels, with the most difference existing between the Freshman and Senior levels. However, although the decline of the percentage of perceived social media addiction from Freshman to Senior level follows a similar trend to Mahamid and Berte (2019), with the increase in educational levels resulting in less addiction, the differences are not statistically significant. Looking at the present study, it can be said that there needs to be greater level differences to result in a statistical significance. Thus, using Mahamid and Berte (2019) as a guide, it can be said that if Senior year students were compared with high school students, statistical significance might be achieved.

However, it is important to note that researchers in Turkey have come to different conclusions. While Simsek et al. (2019) found no statistical significance between high school and university students in terms of social media addiction, Durak and Tekin (2020) found high school students to use social media less than bachelor degree students. It is important to note that Durak and Tekin (2020) examined social media usage and not addiction. Since the current study took place in the Gulf region of the Middle East, it can also be said that different social forces might have been at play compared to Turkey, supporting Fatayer (2008) who emphasizes the variability that can occur in divergent cultures.

What differentiates the current study is not only the population that it worked with but also the fact that it compared each of the bachelor's degree levels against each other, comparing minor differences in educational levels. This is the first study to the best knowledge of the researcher to conduct such a study.

Future Studies

This is the first study to compare the different levels of bachelor degrees. Future studies should determine if similar results are found with different populations. Moreover, since the trend of the data followed a pattern similar to Mahamid and Berte (2019), greater level differences should be examined with the Gulf population. Future studies can examine high school students and compare the different high school levels with bachelor degree levels, thus providing a wider range of educational levels.

Since the present study investigated perceived social media addiction, future studies can determine if Freshman students are actually addicted to social media more compared to other levels. Participants can also be asked why they perceive themselves as addicted to social media. This could allow for pattern formation using qualitative techniques.

Fatayer (2008) discusses how there might be a chemical imbalance or an addiction gene in some people which may impact whether a person becomes addicted. Future research can determine if people who are addicted to social media have chemical imbalances and if the chemical imbalances are the same severity as those who think they are addicted to social media.

Similar to Durak and Tekin (2020), future studies can also determine whether there is a relationship with the working statuses of individuals and perceived social media addiction. Since Durak and Tekin's study (2020) took place in Turkey, examining the differences in the Gulf region of the Middle East, while also looking into perceived addiction rather than actual addiction would add to the existing literature.

References

- Allahverdi, F.Z. (2021a). A comparison of the different engineering majors in relation to perceived social media addiction. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 3(2), 197-201.
- Allahverdi, F.Z. (2021b). Social science students perceive themselves as more addicted to social media compared to science students. *International Journal of Advanced Research in Education and Society*, 3(2), 197-201.
- Allahverdi, F.Z. (2021c). The relationship between the items of the social media disorder scale and perceived social media addiction. *Current Psychology*, <https://doi.org/10.1007/s12144-020-01314-x>
- Allahverdi, F.Z. (2022a). Relationship between perceived social media addiction and social media applications frequency usage among university students. *Psychology in the Schools*, <https://doi.org/10.1002/pits.22662>
- Allahverdi, F.Z. (2022b). Trait boredom and perceived social media addiction relationship. *Journal of Positive School Psychology*, 6(2), 5024-5036.
- Alnjadat, R., Hmaid, M.M., Samha, T.E., Kilani, M.M., Hasswan, A.M. (2019). Gender variations in social media usage and academic performance among the students of University of Sharjah. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, 14(4), p.390-394.
- Banerjee, S., & Hodge, A. (2007). Internet Usage: A Within Race Analysis. *Race, Gender & Class*, 14(3/4), 228–246. <http://www.jstor.org/stable/41675301>
- Cotten, S.R. (2008). Students' technology use and the impacts on well-being. *New Directions for Student Services*, 124, 55-70.
- Davey, S., Davey, A., Raghav, S.K., Singh, J.V., Singh, N., Blachnio, A., & Przepiorka, A. (2018). Predictors and consequences of "Phubbing" among adolescents and youth in India: An impact evaluation study. *Journal of Family and Community Medicine*, 25(1), 35-42.

- Emerson, R. W. (2015). Convenience Sampling, Random Sampling, and Snowball Sampling: How Does Sampling Affect the Validity of Research? *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 109(2), 164–168.
- Eijnden, R.J.V.D., Lemmens, J.S., & Valkenburg, P.M. (2016). The social media disorder scale. *Computers in Human Behavior*, 61, 478-487.
- Erfanmanesh, M., & Hosseini, E. (2015). Book review: Internet and social media addiction. *Webology*, 12(2), 1-3.
- Fatayer, J. (2008). Addiction Types: A Clinical Sociology Perspective. *Journal of Applied Social Science*, 2(1), 88–93. <http://www.jstor.org/stable/23549240>
- Gardner, J.M., & McKee, P.H. (2019). Social media use for pathologists of all ages. *Ach Pathol Lab Med*, 143, 282-286.
- Grau, S., Kleiser, S, & Bright, L. (2019). Exploring social media addiction among student Millennials. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 22(2), 200-216.
- Greenwood, S., Perrin, A., & Duggan, M. (2016). Social media update 2016. Retrieved from www.pewinternet.org. Accessed 20 Jan 2021.
- Griffiths, M. (2005). A ‘components’ model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use*, 10(4), 191-197.
- Kemp, S. (2017). *Digital in 2017: Global overview*. Retrieved from <https://wearesocial.com/special-reports/digital-in-2017-global-overview>. Accessed 12 Nov 2020.
- Kircaburun, K. (2016). Self-esteem, daily internet use and social media addiction as predictors of depression among Turkish adolescents. *Journal of Education and Practice*, 7(24), 64-72.
- Kircaburun, K. & Griffiths, M.D. (2018). Instagram addiction and the Big Five personality: The mediating role of self-liking. *Journal of Behavioral Addictions*, 7(1), 158-170.

- Kircaburun, K., Alhabash, S., Tosuntas, S.B., & Griffiths, M.D. (2020). Use and gratification of problematic social media use among university students: A simultaneous examination of the Big Five personality traits, social media platforms, and social media use motives. *International Journal of Mental Health and Addiction, 18*, 525-547.
- Klobas, J.E., McGill, T.J., Moghavvemi, S., & Paramanathan, T. (2018). Compulsive YouTube usage: A comparison of use motivation and personality effects. *Computers in Human Behavior, 87*, 129-139.
- Kuss, D. & Griffiths, M.D. (2017). Social networking sites and addiction: Ten lessons learned. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 14*(3), 311.
- Mahamid, F.A., & Berte, D.Z. (2019). Social media addiction in geopolitically at-risk youth. *International Journal of Mental Health and Addiction, 17*(1), 102-111.
- Martin, I., Kamin, M., Pirouz, D., Davis, S.W., Haws, K., Mirabito, A.M., Mukerjee, S., Rapp, J. & Griver, A. (2013). On the road to addiction: The facilitative and preventive roles of marketing cues. *Journal of Business Research, 66*(8), 1219-1226.
- Mertler, C.A., & Vannatta, R.A. (2010). *Advanced and multivariate statistical methods: Practical application and interpretation*. Glendale, California: Pyrczak.
- Rideout, V. (2012). Children, teens, and entertainment media: The view from the classroom. Retrieved from www.commonsensemedia.org. Accessed 12 Oct 2020.
- Sampasa-Kanyinga, H., & Lewis, R. F. (2015). Frequent use of social networking sites is associated with poor psychological functioning among children and adolescents. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking, 18*(7), 380– 385.
- Settanni M. , Marengo D. , Fabris M.A., & Longobardi C. (2018) The interplay between ADHD symptoms and time perspective in addictive social media use: A study on adolescent Facebook users. *Children and Youth Services Review, 89*, 165–170.

- Shimoga, S.V., Erlyana, E., & Rebello, V. (2019). Associations of social media use with physical activity and sleep adequacy among adolescents: Cross-sectional survey. *Journal of Medical Internet Research, 21*(6), 1-9.
- Simsek, A., Elciyar, K., & Kizilhan, T. (2019). A comparative study on social media addiction of high school and university students. *Contemporary Educational Technology, 10*(2), p.106-119.
- Turel, O., Serenko, A., & Giles, P. (2011). Integrating Technology Addiction and Use: An Empirical Investigation of Online Auction Users. *MIS Quarterly, 35*(4), 1043–1061. <https://doi.org/10.2307/41409972>
- Wang, C., Lee, M.K.O., & Hua, Z. (2015). A theory of social media dependence: Evidence from microblog users. *Decision Support Systems, 69*, 40-49.
- Yildiz Durak, H., & Tekin, E. (2020). Examination of social media use of the adults over the age of 50. *Bartın University Journal of Faculty of Education, 9*(2), 427-439.
- Young, B. (2006). A Study on the Effect of Internet Use and Social Capital on the Academic Performance. *Development and Society, 35*(1), 107–123. <http://www.jstor.org/stable/deveandsoci.35.1.107>
- Zivnuska, S., Carlson, J.R., Carlson, D.S., Harris, R.B., & Harris, K.J. (2019). Social media addiction and social media reactions: The implications for job performance. *The Journal of Social Psychology, 159*(6), 746-760.

Level Sosyal Medya Kullanma Tutumu ve Anne Baba Tutumunun Akademik Erteleme Davranışını Yordama Gücü

Rumeysa HOŞOĞLU KAMA ¹

Öz: Bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinin sosyal medya kullanma tutumlarının ve algıladıkları anne-baba tutumlarının, akademik erteleme davranışlarını ne ölçüde yordadığını belirlemektir. Araştırmaya Nevşehir'in Ürgüp ilçesinde çeşitli liselerde öğrenim gören 191 kız, 211 erkek toplam 402 öğrenci katılmıştır. Araştırmada Sosyal Medya Tutum Ölçeği, Anne-Baba Tutum Ölçeği, Akademik Erteleme Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde t-testi, tek yönlü ANOVA, Tamhane testi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının, kız öğrencilere göre manidar ölçüde daha yüksek olduğunu, 6 yıldan fazla süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin, akademik erteleme davranışlarının, 1-3 yıl arasında sosyal medya kullanan öğrencilere göre manidar ölçüde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca sosyal medya tutumlarından, paylaşım ihtiyacı ve sosyal izolasyonun ve anne-baba tutumlarından koruyucu-istekçi tutumun akademik erteleme davranışını anlamlı olarak yordadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, anne-baba tutumu, akademik erteleme, lise öğrencileri

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ereğli Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Dr., rumesahsgl@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3033-2965

The Prediction Power of Attitude to Use Social Media and the Parental Attitudes for Academic Procrastination Behavior

Abstract: The purpose of this study was to examine how attitude to use social media and the perceived parental attitudes predict academic procrastination behavior of high students. The sample of the study consisted of 402 (191 female, 211 male) high students from various high schools in Urgup. Data collection instruments were Social Media Attitude Scale, Parental Attitudes Scale, Academic Procrastination Scale and Demographic Information Form. T-test, One Way ANOVA, Thame test and Standard multiple regression analysis technique were used in the analysis of the data. The findings showed that academic procrastination behaviors of male students were significantly higher than that of female students, and the academic procrastination behaviors of students who used social media for more than 6 years were significantly higher than students who used social media for 1-3 years. In addition, it was observed that the need for sharing and social isolation from the social media attitudes and the protective-demanding attitude from the parents' attitudes significantly predicted the academic procrastination behavior.

Keywords: Social media, Parental attitude, Academic procrastination, High students

Giriş

Erteleme, motivasyon eksikliği veya başarısızlık hissi nedeniyle bir göreve geç başlamayı veya bir görevi zamanında tamamlayamamayı ifade etmektedir (Lay, 1986). Araştırmalar, erteleme davranışı gösteren bireylerin sorumluluk duygularının (Yaakub, 2000), öz düzenleme (Dewitte ve Lens, 2000) ve zaman yönetimi becerilerinin (McCown, Petzel ve Rupert, 1987) düşük olduğunu ve bu bireylerin motivasyon eksikliğine (Setiyowati, Rachmawati, Multisari, 2020) sahip olduklarını göstermektedir.

Öğrenme ortamlarında özellikle lise ve üniversite öğrencileri arasında yaygın olarak görülen bir olgu olan erteleme (You, 2012), akademik erteleme olarak ifade edilmektedir. Bireylerin akademik ödevleri geciktirme veya akıl dışı inançlar nedeniyle karar verememe eğilimine akademik erteleme denilmektedir (Savithri, 2014; Setiyowati, Rachmawati, Multisari, 2020). Bu bireyler kendilerine verilen ödevleri tamamlamayı sürekli erteledikleri için, bu ödevleri tamamlamak veya sınavlara hazırlanmak için nispeten daha kısa bir zamana sahip olmaktadır. Bu durumda motivasyonlarını sürdürmekte zorluk yaşadıklarını dile getirmekte ve sorumluluklarını bitirmek için ya acele ettiklerini ya da okulu bırakmayı düşündüklerini dile getirmektedirler (Michinov, Brunot, Le Bohec, Juhel ve Delaval, 2011). Yapılan araştırmalar, düşük öz-yeterlik, içsel motivasyon ve zaman yönetiminin akademik erteleme ile anlamlı ve yüksek bir ilişkiye sahip olduğunu göstermiştir (Howell ve Watson, 2007; Steel, 2007, vb.). Bu nedenle, akademik ertelemenin zayıf akademik performansın önemli bir yordayıcısı olduğu ifade edilmektedir.

Akademik erteleme, 1990'larda, teknolojinin öğrenme ortamları ile bütünleşmesi ile ortaya çıkmıştır (Setiyowati, Rachmawati, Multisari, 2020). Öğrenciler tarafından internet kullanımı, internette geçirilen ortalama süreyi, ziyaret edilen web sayfalarının sayısını ve düzenli olarak ziyaret edilen web sitelerini içermektedir (Oskouei ve Sharma, 2013). Dijital teknolojilerin erken yaşlarda aktif kullanımı, çocuk ve ergenlerin yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiği için bilişsel gelişimlerine yardımcı olmaktadır (Nikolopoulou, 2018; Yushau, Mji ve Wessels, 2005). Bu bağlamda, internet kullanımının yadsınamaz faydaları göz önüne alındığında, doğası gereği kötü olmadığı belirtilmektedir (Fernandes, Maia ve Pontes, 2019).

Dijital teknolojilerdeki yenilikler özellikle sosyal medyayı içermektedir. Sosyal medya, insanlar arasında etkileşimli katılımı teşvik eden, çok çeşitli konularda fikir ve görüşler oluşturmak, paylaşmak ve değiştirmek amacıyla kullanılan çevrimiçi sitelerdir (Zamri, Zaihan ve Samat, 2018). Sosyal medya kullanımı şu anda ergenler arasında en çok tercih edilen aktivite olarak öne çıkmaktadır (BaÂnyai ve diğçerleri, 2017). Sosyal medyayı kullanmanın sosyal bağlantılar kurma ve sosyal becerileri geliştirme, öğrenme fırsatlarını arttırma ve fikir alışverişi yapma gibi farklı birçok avantajı bulunmaktadır (Zamri ve diğçerleri, 2018). Bununla birlikte, çevrimiçi etkinliklerin ergenlerin ruh sağlığını ve akademik başarılarını olumsuz yönde etkileyebilecek sonuçları da raporlanmıştır (Deschamps ve McNutt, 2016; Nixon, 2014). Araştırmalar, internette çok fazla zaman harcamanın, sosyal aktiviteleri ve sosyal ilişkileri olumsuz yönde etkilediğı, işe veya okula ait sorumlulukların ihmal edilmesine neden olduğı gibi çeşitli olumsuz sonuçları olduğunu ortaya koymuştur (BaÂnyai ve diğçerleri, 2017; Spada, 2014; vb.).

Bu olumsuz sonuçlardan bir diğçeri de internet ve sosyal medyanın sahip olduğı cazibenin, akademik ertelemeye neden olabilmesidir (Nwosu, Ikwuka, Onyinyechi ve Unachukwu, 2020). Ergenlerin sosyal medyanın yoğun kullanıcıları oldukları düşünöldüğünde, sosyal medya kullanımı ile akademik erteleme arasındaki ilişkileri anlamak zorunlu hale gelmektedir. Bu nedenle bu araştırmada lise öğrencilerinin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumlarının akademik ertelemeyi ne derece yordayıp yordamadığı incelenmiştir.

Diğçer taraftan akademik erteleme ile ilişkili olarak ele alınan faktörlerden birisi de anne-baba tutumlarıdır (Zakeri, Esfahani ve Razmjoe, 2013). Kuzgun ve Eldeleklioğlu (2005), yaptıkları bir çalışmada, Türkiye’de; otoriter, demokratik ve koruyucu-istekçi olmak üzere üç çeşit anne-baba tutumu olduğunu ortaya koymuşlardır. Otoriter anne-baba tutumu, ebeveynlerin çocuklarını ancak kendilerine itaat ettiğı sürece sevdikleri ebeveynlik tutumu olarak ifade edilmektedir. Demokratik anne-baba tutumu, çocuğa yönelik olarak hoşgörü ile yaklaşımı, çocuğa karşı hiçbir şart gözetmeksizin gerçek bir sevgi gösterilen ebeveynlik tutumu olarak ifade edilmektedir. Koruyucu-istekçi anne-baba tutumu ise çocuğun bağımsız olmasının engellendiğı, anne-babaların çocuklarını kendilerinden ayrı bir birey olarak kabul

edemedikleri ve doğumundan itibaren çocuklarının her istediğini sorgusuzca yerine getiren ebeveynlik tutumu olarak ifade edilmektedir.

Anne-babanın bu tutumlardan hangisini benimsemiş olduğu, çocuklarının tüm davranışlarını doğrudan etkilemektedir (Bozkurt, 2004; Weiss, 1998). Bu davranışlardan biri akademik davranışlardır. Ebeveynlerin çocuklarının akademik gelişimlerine katkıları, onların başarılı olabilmeleri için gerekli ön şartlardan biri olarak görülmektedir. Yapılan araştırmalar da olumsuz anne-baba tutumları ile kararsızlık (Ferrari ve Olivette, 1993) ve kronik kaçınmacı erteleme (Ferrari ve Olivette, 1994; Pychyl, Coplan ve Reid, 2002) arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, bu araştırmada incelenen bir diğer konu, lise öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının akademik ertelemeyi ne derece yordayıp yordamadığıdır.

Türkiye’de akademik erteleme ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, araştırmaların büyük çoğunluğunun üniversite öğrencileri üzerinde yapıldığı görülmektedir (Güngör ve Koçak, 2020; Gür ve diğerleri, 2018; Odacı ve Feridun, 2019; Şirin ve Duman, 2018, Vural ve Gündüz, 2019; vb.). Lise öğrencileri ile yapılan çalışmalarda ise internet bağımlılığı (Can, 2018), akademik motivasyon (Yurtseven ve Doğan, 2019), akademik öz yeterlik (Nurbanu ve Kumcağz, 2020) gibi değişkenlerin ele alındığı görülmektedir. Bu araştırmada ise diğer araştırmalardan farklı olarak, akademik erteleme ile sosyal medya kullanımına ilişkin tutumlar ve algılanan anne baba tutumları bir arada incelenmiştir.

Bilgi ve iletişim teknolojileri her geçen gün gelişmeye devam etmektedir. Gelişen teknolojiyle birlikte bireyler ve toplumlar arası iletişim ve bilgiye hızlı erişim kolaylaşmıştır. Modern akıllı telefonlar, tabletler ve bilgisayarlar, televizyona göre yeni iletişim teknolojisi olarak yerini almakta, etkileşimsel ve aktif olma özelliğinden dolayı daha çok tercih edilmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Akademik erteleme davranışı bağımlı, sosyal medya kullanımına ilişkin tutumlar ile algılanan anne baba tutumları bağımsız değişkenler olarak belirlenmiştir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmada veriler, uygun örnekleme yöntemi ile, 2019-2020 eğitim öğretim yılında, Ürgüp ilçe merkezinde yer alan beş devlet lisesinde eğitim görmekte olan 413 öğrenciden toplanmıştır. Ölçek setini yanlış ve/veya eksik doldurduğu tespit edilen 11 öğrenci araştırma dışı bırakılmış, araştırma verileri 402 öğrenci üzerinden değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %52,5'i kız, %47,5'i erkektir. Öğrencilerin %41,4'ü dokuzuncu sınıfta, %22,6'sı onuncu sınıfta, %23,6'sı on birinci sınıfta ve %12,4'ü on ikinci sınıfta okumaktadır.

Veri Toplama Araçları

Sosyal Medya Tutum Ölçeği: Otrar ve Argın (2015) tarafından geliştirilen ölçek, 23 maddeden oluşan, 5'li likert yapıya sahip bir ölçektir. Ölçek dört boyuttan oluşmaktadır. Bu araştırma için ölçeğin Cronbach güvenirlik katsayısı, paylaşım ihtiyacı boyutu için ,77; sosyal yetkinlik boyutu için ,70; sosyal izolasyon boyutu için ,83 ve öğretmenlerle ilişki boyutu için ,78'dir. Bu araştırma için toplam güvenirlik katsayısı ,816 olarak hesaplanmıştır.

Anne-Baba Tutum Ölçeği: Kuzgun (1972) tarafından geliştirilen, Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1993) tarafından revize edilen ölçek 40 maddeden oluşan, 5'li likert yapıya sahip bir ölçektir. Ölçek üç boyuttan oluşmaktadır. Bu araştırma için ölçeğin Cronbach güvenirlik katsayısı demokratik anne-baba tutumu için ,91; otoriter anne-baba tutumu için ,77 ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu için ,82 olarak hesaplanmıştır.

Akademik Erteleme Ölçeği: Çakıcı (2003) tarafından geliştirilen ölçek, 19 maddeden oluşan, 5'li likert yapıya sahip bir ölçektir. Ölçek tek boyutlu olarak kullanılabilir (Çakıcı, 2003) ve bu araştırmada o şekilde kullanılmıştır. Bu araştırma için ölçeğin güvenirlik katsayısı ,763 olarak hesaplanmıştır.

Demografik Bilgi Formu: Bu formda katılımcılara kişisel bilgilerine ilişkin çeşitli sorular sorulmuştur.

Verilerin Toplanması

Bu araştırmaya veri toplanmadan önce ilk olarak Kapadokya Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kuruluna, ardından Nevşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde yer alan Etik Komisyon'a başvurulmuştur. Her iki birimden de onay alındıktan sonra, ölçek seti, araştırmacı tarafından ders saatleri içinde, gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır. Veri toplama aşamasında, öğrencilere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiş, ölçek ile ilgili öğrencilerden gelen sorular yanıtlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada bağımsız örneklemler için t-testi tekniği ve tek yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır. Tek yönlü ANOVA analizi sonucunda ortaya çıkan anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu incelemek için Tamhane testinden yararlanılmıştır. Araştırmada bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Regresyon analizine başlamadan önce gerekli olan varsayımlar sınanmıştır. Bu varsayımlar şunlardır (Field, 2005); normallik varsayımı için örnekleme sayısı, Q-Q grafiği ve çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir. Uç değerler için Mahalanobis ve z değerleri incelenmiş, uç bir değere rastlanmamıştır. Çoklu bağlantı (multicollinearity) varsayımı için VIF ve Tolerance değerlerine bakılmıştır. VIF değerleri 10'dan küçük (en yüksek 2,809; en düşük 1,046) ve Tolerance değerleri 0.1'den yüksek (en yüksek 0,956; en düşük 0,356) olduğu için bu varsayımın karşılandığı kabul edilmiştir. Otokorelasyon varsayımı için Durbin-Watson değerine bakılmıştır. Bu değer ikiye yakın olduğu için (1,832) bu varsayımın da karşılandığı kabul edilmiştir. Varsayımların sağlanmış olduğu tespit edildikten sonra çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır ve manidarlık ,05 düzeyinde sınanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde önce akademik erteleme davranışlarının cinsiyete ve sosyal medya kullanım yılına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular sunulmuştur. Sonra da sosyal medya kullanımına ilişkin tutumların ve algılanan anne baba tutumlarının akademik erteleme davranışlarını yordayıp yordamadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin akademik erteleme davranışlarına ait bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Akademik Erteleme Ölçeğinden Aldıkları Puanların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	\bar{x}	SS	Çarpıklık	Basıklık	t	Cohen d
Akademik	Kız	211	56,54	9,03	,461	,191		
Erteleme	Erkek	191	58,47	8,66	,136	1,030	-2,188	,22

p<,05

Tablo 1’de görüldüğü gibi akademik erteleme ölçeğinden alınan puanların kız ve erkek öğrenci gruplarında çarpıklık değerleri sırasıyla ,461 ile ,136; basıklık değerleri sırasıyla ,191 ile 1,030’dur. Çarpıklık ve basıklık değerleri -1,5 ile +1,5 arasında yer aldığı için parametrik testlerin kullanımına karar verilmiştir (Tabachnick, Fidell ve Ullman, 2013). Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının kız ve erkek öğrenciler arasında manidar düzeyde farklılık gösterdiği gözlenmektedir [$t_{(402)} = -2,188$; p<,05]. Kız ve erkek öğrencilerin ortalamaları incelendiğinde, erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının, kız öğrencilere göre manidar ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir (kız öğrenciler için $\bar{x} = 56,54$; erkek öğrenciler için $\bar{x} = 58,47$). Ayrıca, erkek ve kız öğrenciler arasında ortaya çıkan farkın etki büyüklüğü Cohen d değeri ile hesaplanmıştır. Bu hesaplama göre ,20’nin altındaki değerler ‘küçük’ düzeyde; ,20 ile ,80 arasındaki değerler ‘orta’ düzeyde ve ,80 ve bu değer üstündeki değerler ‘büyük’ düzeyde bir etkiye sahip olarak yorumlanmaktadır (Cohen, 1988). Araştırmada, hesaplanan Cohen d değeri ,22 olarak elde edilmiştir. Bu değer, cinsiyet değişkeninin öğrencilerin akademik erteleme davranışları üzerinde ‘orta’ düzeyde etki büyüklüğüne sahip olduğunu göstermektedir.

Sosyal medya kullanım yılı değişkenine göre öğrencilerin akademik erteleme davranışlarına ait tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Akademik Erteleme Ölçeği Toplam Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Yılı Değişkenine Göre Anlamlı Bir Farklılık Gösterip Göstermediğini Belirlemek Amacıyla Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

	Sosyal Medya Kullanım Yılı	n	\bar{x}	SS	Çarpıklık	Basıklık
Akademik Erteleme	1 yıldan az	28	55,57	8,56	,587	1,378
	1-3 yıl	131	55,90	8,15	,021	,518
	4-6 yıl	163	57,50	8,75	,313	,745
	6 yıldan fazla	80	60,57	9,75	,237	-,348
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	
Gruplar Arası	1195,010	3	398,337	5,186	,002	
Gruplar İçi	30568,853	398	76,806			
Toplam	31763,863	401				

Tablo 2’de görüldüğü gibi akademik erteleme ölçeğinden alınan puanların sosyal medya kullanım yılı değişkenine göre çarpıklık değerleri ,021 ile ,587 arasında, basıklık değerleri -,348 ile 1,378 arasında değişmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerleri -1,5 ile +1,5 arasında yer aldığı için parametrik testlerin kullanımına karar verilmiştir (Tabachnick, Fidell ve Ullman, 2013). Elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin sosyal medya kullanım yılı değişkenine göre akademik erteleme davranışları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($F= 5,186$; $p<,05$). Tek yönlü varyans analizi sonucu, hangi post-hoc karşılaştırma testinin kullanılacağına karar verebilmek için varyansların homojenliği Levene testi ile incelenmiş ve varyansların homojen olmadığı tespit edilmiştir ($LF= 2,656$; $p<,05$). Bu nedenle Tamhane testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Akademik Erteleme Ölçeği Toplam Puanlarının Sosyal Medya Kullanım Yılı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Amacıyla Yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi Sonrası Post-Hoc Tamhane Testi Sonuçları

Sosyal Medya Kullanım Yılı (I)	Sosyal Medya Kullanım Yılı (J)	Ortalama Farkı (I-J)	Std. Hata	p
1 yıldan az	1-3 yıl	-,32933	1,767	1,000
	4-6 yıl	-1,93777	1,757	,857
	6 yıldan fazla	-5,00357	1,951	,077
1-3 yıl	1 yıldan az	,32933	1,767	1,000
	4-6 yıl	-1,60844	,988	,486
	6 yıldan fazla	-4,67424*	1,303	,003
4-6 yıl	1 yıldan az	1,93777	1,757	,857
	1-3 yıl	1,60844	,988	,486
	6 yıldan fazla	-3,06580	1,288	,107
6 yıldan fazla	1 yıldan az	5,00357	1,951	,077
	1-3 yıl	4,67424*	1,303	,003
	4-6 yıl	3,06580	1,288	,107

Tablo 3'e göre Tamhane testi sonucu gruplar arası farklılığın, 1-3 yıl ile 6 yıldan fazla grupları arasındaki farklılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir ($p < ,05$). Grupların ortalamaları incelendiğinde, 6 yıldan fazla süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin, akademik erteleme davranışlarının, 1-3 yıl arasında sosyal medya kullanan öğrencilere göre manidar ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir (6 yıldan fazla süredir sosyal medya kullanan öğrenciler için $\bar{x} = 60,57$; 1-3 yıl arasında sosyal medya kullanan öğrenciler için $\bar{x} = 55,90$). Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p > ,05$).

Araştırma grubundaki lise öğrencilerinin Sosyal Medya Tutum Ölçeği'nin paylaşım ihtiyacı, sosyal yetkinlik, sosyal izolasyon ve öğretmenlerle ilişki alt ölçekleri ile Anne-Baba Tutum Ölçeği'nin demokratik anne-baba tutumu, otoriter anne-baba tutumu ve koruyucu-istekçi anne-baba tutumu alt ölçekleri ve Akademik Erteleme Ölçeği'nin toplamına ilişkin

Pearson Korelasyon değerleri, aritmetik ortalamalar ve standart sapmalar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Medya Tutum Ölçeği ile Anne-Baba Tutum Ölçeği'nin Alt Ölçeklerine ve Akademik Erteleme'nin Toplam Puanına İlişkin Betimsel İstatistikler ve Korelasyonlar

	1	2	3	4	5	6	7	8
1. Akademik Erteleme	1,000	-,031	,237	,145	,248	,232	-,027	,135
2. Demokratik Tutum	-,031	1,000	-,362	-,663	-,105	,080	,065	-,184
3. Koruyucu-İstekçi Tutum	,237	-,362	1,000	,657	,249	,081	,042	,112
4. Otoriter Tutum	,145	-,663	,657	1,000	,221	,016	-,032	,173
5. Sosyal Yetkinlik	,248	-,105	,249	,221	1,000	,510	,140	,278
6. Paylaşım İhtiyacı	,232	,080	,081	,016	,510	1,000	,111	,028
7. Öğretmenlerle İlişki	-,027	,065	,042	-,032	,140	,111	1,000	,131
8. Sosyal İzolasyon	,135	-,184	,112	,173	,278	,028	,131	1,000
\bar{x}	57,46	58,10	38,66	21,04	15,11	28,45	6,86	13,51
SS	8,90	11,20	10,02	6,67	4,82	5,76	3,07	5,33

Tablo 4'te görüldüğü gibi, araştırma grubundaki öğrencilerin Akademik Erteleme Ölçeği toplam puanına ilişkin \bar{x} = 57,46 SS= 8,90; Anne-Baba Tutum Ölçeği'nin alt ölçeklerinden demokratik tutumun \bar{x} = 58,10 SS= 11,20; koruyucu-istekçi tutumun \bar{x} = 38,66 SS= 10,02; otoriter tutumun \bar{x} = 21,04 SS= 6,67; sosyal yetkinliğin \bar{x} = 15,11 SS= 4,82; ve Sosyal Medya Tutum Ölçeği'nin alt ölçeklerinden paylaşım ihtiyacının \bar{x} = 28,45 SS= 5,76; öğretmenlerle ilişkinin \bar{x} = 6,86 SS= 3,07 ve sosyal izolasyonun \bar{x} = 13,51 SS= 5,33'tür.

Araştırma grubundaki öğrencilerin Sosyal Medya Tutum Ölçeği ile Anne-Baba Tutum Ölçeği'nin alt ölçeklerine (yordayıcı değişkenlere) ilişkin puanlara ve Akademik Erteleme

Ölçeği (yordanan değişken) toplam puanına uygulanan çoklu doğrusal regresyon analizi sonucunda regresyon modeli ortaya çıkmıştır. Bu modele ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Akademik Erteleme Davranışının Algılanan Anne Baba Tutumları ve Sosyal Medya Tutumları Tarafından Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	B	SH	β	t	p	%95 GA
(Sabit)	35.96	4.77	0.00	7.54	< .001	[26.58, 45.34]
Demokratik Tutum	0.06	0.05	0.07	1.13	.257	[-0.04, 0.16]
Koruyucu-İstekçi Tutum	0.19	0.06	0.21	3.33	< .001	[0.08, 0.30]
Otoriter Tutum	0.01	0.11	0.01	0.11	.916	[-0.20, 0.22]
Sosyal Yetkinlik	0.18	0.11	0.10	1.69	.092	[-0.03, 0.40]
Paylaşım İhtiyacı	0.25	0.09	0.16	2.95	.003	[0.08, 0.42]
Öğretmenlerle İlişki	-0.25	0.14	-0.09	-1.79	.074	[-0.52, 0.02]
Sosyal İzolasyon	0.17	0.08	0.10	2.03	.043	[0.01, 0.34]

Not. N = 402, GA = Güven Aralığı, $F(7,394) = 8.30$, $p < .001$, $R^2 = 0.13$, $\Delta R^2 = 0.11$

Tablo 5 incelendiğinde, algılanan anne baba tutumlarının ve sosyal medya kullanımına ilişkin tutumların akademik erteleme davranışı üzerindeki etkisini anlamak amacıyla yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($F(7,394) = 8.30$, $p < .001$, $R^2 = 0.13$). Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) alt ölçeklerinden koruyucu-istekçi tutum ($B = 0.19$, $t(394) = 3.33$, $p < .001$) ile Sosyal Medya Tutum Ölçeği (SMTÖ) alt ölçeklerinden paylaşım ihtiyacı ($B = 0.25$, $t(394) = 2.95$, $p = .003$) ve sosyal izolasyon ($B = 0.17$, $t(394) = 2.03$, $p = .043$) akademik erteleme davranışını anlamlı olarak yordamaktadır. Akademik erteleme davranışının yaklaşık %11'i koruyucu-istekçi tutum, paylaşım ihtiyacı ve sosyal izolasyon ile açıklanabilmektedir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma bulgularına göre lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışları cinsiyete ve sosyal medya kullanım yılına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. İlave olarak elde edilen bulgular, Sosyal Medya Tutum Ölçeği alt ölçeklerinden 'paylaşım ihtiyacı' ve 'sosyal izolasyon' ile Anne Baba Tutum Ölçeğinin alt ölçeklerinden 'koruyucu-istekçi tutum'un akademik erteleme davranışını anlamlı olarak yordadığını göstermiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından incelendiğinde erkek öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının kız öğrencilere göre manidar ölçüde daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, cinsiyet değişkeninin öğrencilerin akademik erteleme davranışları üzerinde 'orta' düzeyde etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmektedir. Alan yazın incelendiğinde farklı sonuçlar elde edildiği dikkat çekmektedir. Bu araştırma sonucunu destekleyen birçok araştırma olduğu gibi (Albayrak, Hikmet ve Serpil, 2016; Berber-Çelik ve Odacı, 2015; Çıkrıkçı ve Evren, 2016; Doğan, Kürüm ve Kazaka, 2014; Milgram ve Marshevsky, 1995; vb.), cinsiyet değişkeni açısından fark bulmayan araştırmalar da bulunmaktadır (Can, 2018; Toprakyaran, 2016; vb.). Erkek öğrencilerin daha çok erteleme davranışı göstermeleri, cinsiyet rolleri ile açıklanabilmektedir. Elde edilen bulgu, erkek öğrencilerin ödev hazırlama gibi akademik çalışmalar yapmayı bir 'kız rolü' olarak algılayabildikleri için akademik erteleme davranışını daha çok gösterme eğiliminde olurken, kız öğrencilerin ise toplum baskısından dolayı, kendilerinin başarısız olarak görülmesinden çekindikleri için akademik erteleme davranışını daha az sergiledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Elde edilen sonuçlar sosyal medya kullanım yılına göre incelendiğinde 6 yıldan fazla süredir sosyal medya kullanan öğrencilerin, akademik erteleme davranışlarının, 1-3 yıl arasında sosyal medya kullanan öğrencilere göre manidar ölçüde daha yüksek olduğu görülmüştür. Sosyal medya kullanım yılı arttıkça, öğrenciler daha fazla sosyal medya hesabına sahip olabilir, zamanla bu hesapların farklı özelliklerini öğrenip ekran başında daha çok zaman geçirmek isteyebilirler. Bu ve benzeri nedenler, sosyal medya hesabına daha uzun yıllardır sahip olan öğrencilerin, akademik erteleme davranışını daha çok göstermelerine zemin hazırlayabilir. Farklı araştırmaların da bu sonucu desteklediği görülmektedir (Deniz ve Gürültü, 2018; Gürültü ve Deniz, 2017; Tutgun-Ünal, 2015; vb.).

Son olarak elde edilen sonuçlar, Sosyal Medya Tutum Ölçeği alt ölçeklerinden 'paylaşım ihtiyacı' ve 'sosyal izolasyon' ile Anne Baba Tutum Ölçeğinin alt ölçeklerinden 'koruyucu-istekçi tutum'un akademik erteleme davranışını anlamlı olarak yordadığını göstermiştir. Sosyal Medya Tutum Ölçeğinin alt ölçeklerinden birisi olan 'paylaşım ihtiyacı' bireyin sosyal medyayı kullanarak bir yorum yazması, fotoğraf ve/veya durum gibi paylaşımlarda bulunması, bu paylaşımların diğer sosyal medya kullanıcıları tarafından beğeni görmesi ve bireyin bu durumdan dolayı hoşnut olmasını ifade etmektedir. 'Sosyal izolasyon' alt ölçeği ise bireyin kendisini diğer insanlardan uzak hissetmesini, çevresindeki gerçek yaşama ilgi göstermemesini ifade etmektedir. Sosyal medyada paylaşım yapmak, öğrencileri zihinsel olarak sürekli oyalayabilir ve paylaşım yapma ihtiyaçlarını karşılamak için ekran karşısında gereğinden fazla zaman harcayarak akademik sorumluluklarını erteleyebilirler. Diğer taraftan, kendilerini çevrelerinden izole hisseden öğrenciler de kendilerini sanal dünyada daha çok kabul görmüş olarak algılayabilir ve buraya daha çok zaman ayırarak benzer şekilde ödev yapma, planlı bir şekilde ders çalışma gibi akademik çalışmalara gerekli vakti ayırmayabilirler. İlgili literatürdeki araştırmaların da bu sonucu desteklediği görülmektedir (Akdemir, 2013; Ergenç, 2011; Junco, 2012; O'Brien, 2011; vb.).

Diğer taraftan, koruyucu-istekçi tutuma sahip ailelerde yetişen çocukların ebeveynleri, onların bağımsız bir birey olmasını engelleyecek davranışlar sergilemektedirler. Bu durum çocuğun zamanla bağımlı bir kişiliğe sahip olmasına ve düşük bir özgüven geliştirmesine yol açmaktadır. Ebeveynlerin bu tutumu ilerleyen dönemlerde çocuğun ergenlik dönemine ve okul yaşamına da yansımaktadır. Bu tutumla yetişen ergenler kendi başlarına herhangi bir sorumluluk almaktan çekinmekte, okul yaşamlarında içe dönük bir kişilik geliştirmekte ve düşük akademik başarıya sahip olmaktadır. Bu yönleriyle, bu araştırmada koruyucu-istekçi tutuma sahip ailelerde yetişen çocukların, akademik erteleme davranışlarına sahip oldukları yönünde elde edilen veri, ilgili literatürü desteklemektedir (örn; Weiss, 1998; Pychyl, Coplan ve Reid, 2002; vb.).

Bu araştırmanın sonuçlarından eğitim ortamlarında öğretmenlerin ve klinik ortamlarda ruh sağlığı alanında çalışan uzmanların faydalanabileceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, bu araştırma, Nevşehir'in Ürgüp ilçesinde yaşayan lise öğrencileri üzerinde

yapılmıştır. Gelecek araştırmaların farklı illerde daha geniş örneklemler üzerinde yapılmasının, sonuçların genellenebilirliği açısından daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesini sağlayacağı düşünölmektedir. Diğer taraftan bu araştırmanın örneklemini yalnızca ergenler oluşturmuştur. Gelecek araştırmalarda, anne-babaların ve öğretmenlerin de görüşleri alınarak, akademik ertelemeyi yordayan farklı dinamikler ortaya konabilir.

Kaynakça

- Akdemir, N. T. (2013). İlköğretim öğrencilerinin Facebook tutumları ile akademik erteleme davranışları ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Albayrak, E., Hikmet, Y. ve Serpil, R. (2016). Personality, academic self-efficacy, academic locus of control and academic procrastination among university students. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 1(38), 90-102.
- BaAňyay, F., Zsila, A. A., KiraAly, O., Maraz, A., Elekes, Z., Griffiths, M. D., Andreassen, C. S. ve Demetrovics, Z. (2017). Problematic social media use: Results from a large-scale nationally representative adolescent sample. *Plos One*, 12(1), 1-13.
- Berber-Çelik. Ç. ve Odacı, H. (2015). Akademik erteleme davranışının bazı kişisel ve psikolojik değişkenlere göre açıklanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi*, 30(3), 31-47.
- Bozkurt, N. (2004). Bir grup üniversite öğrencisinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiler. *Eğitim ve Bilim*, 29(133), 52-59.
- Can, S. (2018). Ergenlerin akademik erteleme davranışları, internet bağımlılığı ve temel psikolojik ihtiyaçları: Bir model önerisi, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cohen, J. (1988). The Analysis of Variance. In *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences* (second ed.). Lawrence Erlbaum Associates Inc., 274-287.

- Çakıcı, D. Ç. (2003). Lise ve üniversite öğrencilerinde genel erteleme ve akademik erteleme davranışının incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Çıkrıkçı, Ö. ve Evren, E. (2016). Cinsiyetin akademik erteleme üzerindeki etkisi: Meta Analiz. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(4), 750-761.
- Deniz, L. ve Gürültü, E. (2018). Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(2), 355-367.
- Deschamps, R. ve Mcnutts, K. (2016). Cyberbullying: What's the problem? *Canadian Public Administration*, 59(1), 45-71.
- Dewitte, S. ve Lens, W. (2000). Procrastinators lack a broad action perspective. *European Journal of Personality*, 14(2), 121-140.
- Doğan, T., Kürüm, A. ve Kazak, M. (2014). Kişilik özelliklerinin erteleme davranışını yordayıcılığı. *Başkent University Journal of Education*, 1(1), 1-8.
- Ergenç, A. (2011). Web 2.0 ve sanal sosyalleşme: Facebook örneği, Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fernandes, B., Maia, B. R. ve Pontes, H. M. (2019). Internet addiction or problematic internet use? Which term should be used? *Psicologia USP*, 30, 1-8.
- Ferrari, J. R. ve Olivette, M. J. (1993). Perception of parental control and the development of indecision among late adolescent females. *Adolescence*, 28(112), 963-970.
- Ferrari, J. R. ve Olivette, M. J. (1994). Parental authority and the development of female dysfunctional procrastination. *Journal of Research in Personality*, 28, 87-100.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: Sage Publication.
- Güngör, A. B. ve Koçak, O. (2020). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ve akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 397-419.

- Gür, S. H., Bakırcı, Ö., Karakaş, B., Bayoğlu, F. ve Atli, A. (2018). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığının akademik erteleme davranışları üzerindeki etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 68-77.
- Gürültü, E. ve Deniz, L. (2017). Lise öğrencilerinin akademik erteleme davranışları ve sosyal medya kullanımları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 772-788.
- Howell, A. J. ve Watson, D. C. (2007). Procrastination: Associations with achievement goal orientation and learning strategies. *Personality and Individual Differences*, 43, 167-178.
- Junco, R. (2012). The relationship between frequency of Facebook use, participation in Facebook activities, and student engagement. *Computers & Education*, 58, 162- 171.
- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (2005). Anne-Baba Tutumları Ölçeği (Editör, Yıldız Kuzgun ve Feride Bacanlı, Pdr'de Kullanılan Ölçekler). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lay, C. H. (1986). At last, my research article on procrastination. *Journal of Research in Personality*, 20(4), 474-495.
- McCown, W., Petzel, T. ve Rupert, P. (1987). An experimental study of some hypothesized behaviors and personality variables of college student procrastinators. *Personality and Individual Differences*, 8(6), 781-786.
- Michinov, N., Brunot, S., Le Bohec, O., Juhel, J. ve Delaval, M. (2011). Procrastination, participation, and performance in online learning environments. *Computers & Education*, 56(1), 243-252.
- Milgram, N. N. ve Marshevsky, S. (1995). Correlates of academic procrastination: discomfort, task aversiveness and task capability. *Journal of Psychology*, 129, 145-155.
- Nikolopoulou, K. (2018). Creativity and ICT: Theoretical approaches and perspectives in school education. In *Research on e-Learning and ICT in Education*, 87-100.
- Nixon, C. L. (2014). Current perspectives: the impact of cyberbullying on adolescent health. *Adolescent Health, Medicine and Therapeutics*, 5, 143-158.

- Nurbanu, S. ve Kumcağız, H. (2020). Ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 375-386.
- Nwosu, K. C., Ikwuka, D. O., Onyinyechi, M. U. ve Unachukwu, G. C. (2020). Does the association of social media use with problematic internet behaviors predict undergraduate students' academic procrastination? *Canadian Journal of Learning and Technology*, 46(1), 1-22.
- O'Brien, J. T. (2011). Facebook and other internet use and the academic performance of college students. unpublished doctoral dissertation. The Temple University Graduate School.
- Odacı, H. ve Feridun, K. (2019). Mükemmeliyetçilik ve umutsuzluğun akademik erteleme davranışı üzerindeki rolü: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1, 43-51.
- Oskouei, R. J. ve Sharma, R. (2013). The relationship between Internet usage behavior and health problems. Amrita International Conference of Women in Computing.
- Otrar, M. ve Argın, S. (2015). Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Journal of Research in Education and Teaching*, 4(1), 391-403.
- Pychyl, T. A., Coplan, R. J. ve Reid, P. A. (2002). Parenting and procrastination: Gender differences in the relations between procrastination parenting style and self-worth in early adolescence. *Personality and Individual Differences*, 33, 271-285.
- Savithri, J. J. (2014). Interactive effect of academic procrastination and academic performance on life satisfaction. *International Journal of Science and Research*, 3(3), 377-381.
- Setiyowati, A. J., Rachmawati, I. ve Multisari, W. (2020, December). Academic Procrastination among Adolescents and its Implication on Guidance and Counseling. In 1st International Conference on Information Technology and Education (ICITE 2020) (pp. 416-423). Atlantis Press.

- Spada, M. M. (2014). An overview of problematic Internet use. *Addictive Behaviors*, 39, 3–6.
- Steel, P. (2007). The nature of procrastination: a meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin*, 133, 65.
- Şirin, E. F. ve Duman, S. (2018). Cinsiyete göre beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinde akademik erteleme davranışı: Genel erteleme ve akademik özyeterliğin rolü. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-10.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. ve Ullman, J. B. (2013). Using multivariate statistics (Vol. 6). Boston, MA: Pearson.
- Toprakyan, S. (2016). Lise son sınıf öğrencilerinin anne baba tutumları ile akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tutgun-Ünal. A. (2015). Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Vural, L. ve Gündüz, G. F. (2019). Öğretmen adaylarının akademik erteleme davranışları ile bilişsel farkındalık düzeyleri arasındaki ilişki. *İlköğretim Online*, 18(1).
- Weiss, L. (1998). Çocuğumu nasıl anlarım? Sinan Köseoğlu (Çev.). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Yaakub, N. F. (2000). Procrastination Among Students in Institutes of Higher Learning: Challenges for K-Economy. *The School of Languages and Scientific Thinking*, University of Utara, Malaysia.
- You, J. W. (2012). The relationship among academic procrastination, self-regulated learning, fear, academic self-efficacy, and perceived academic control in e-learning. *The Journal of Educational Information and Media*, 18(3), 249-271.
- Yurtseven, N. ve Doğan, S. (2019). Üniversite hazırlık öğrencilerinin akademik erteleme, akademik motivasyon ve problem çözme becerileri arasındaki yapısal ilişkiler. *Journal of Education and Instruction*, 9(3), 849-876.
- Yushau, B., Mji, A., ve Wessels, D. C. J. (2005). The role of technology in fostering creativity in the teaching and learning of mathematics. *Pythagoras*, 62, 12-22.

Zakeri, H., Esfahani, B. N. ve Razmjooe, M. (2013). Parenting styles and academic procrastination. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 57-60.

Zamri, N. S., Zaihan, N. A. ve Samat, M. F. (2018). A review on social media usage among students. *Konvensyen Kebangsaan Pemimpin Pelajar*, 14, 15.